

บทที่ 7

ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาในข้างต้นผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการการท่องเที่ยวของอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่เริ่มต้นจากการเป็นเมืองผ่านของนักเดินทางที่ต้องการเดินทางไปจังหวัดแม่ฮ่องสอน การท่องเที่ยวในช่วงแรกเหมาะแก่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวแบบผจญภัย เมื่อมีการเข้ามาของนักท่องเที่ยวมากขึ้น คนปายเริ่มปรับตัวที่จะหันมาประกอบธุรกิจขนาดเล็กเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจร้านอาหาร ร้านค้า และที่พักชั่วคราวจนพัฒนามาเป็นเกสต์เฮาส์ หลังจากนั้นปายถูกนำเสนอให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับประเทศผ่านหนังสือนำเที่ยว ฝึกอบรมบุคลากร วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ต่างๆ จนทำให้จำนวนของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกๆปี สามารถที่จะยืนยันได้ว่าปายเป็นพื้นที่เป้าหมายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการต้องเร่งในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อรองรับตลาดมวลชน แม้ว่าสภาพทางเศรษฐกิจจะดีขึ้น แต่ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมอำเภอปายอย่างมาก จึงมีความจำเป็นในการจัดหายุทธศาสตร์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวปายที่ยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นควบคู่กับการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงามไว้

การนำเอาอัตลักษณ์และการสร้างความหมายผ่านสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาใช้เพื่อพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยว จึงถูกนำมาใช้ในพื้นที่การท่องเที่ยวอำเภอปาย อัตลักษณ์การท่องเที่ยวปายที่ถูกสร้างขึ้นจากกลุ่มคนที่หลากหลาย ซึ่งได้แก่คนในชุมชน ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว สื่อมวลชน หน่วยงานภาครัฐ อัตลักษณ์ปายที่ถูกสร้างคนกลุ่มหนึ่งๆนั้น มีเงื่อนไขในการสร้างอัตลักษณ์โดยมีลักษณะสำคัญ 3 ประการด้วยกัน กล่าวคือ 1) อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ เช่น อัตลักษณ์ปายด้าน “เมือง Artist สินค้า Handmade” 2) อัตลักษณ์ที่รื้อถอนอัตลักษณ์เดิมและสร้างอัตลักษณ์ใหม่ขึ้นมา เช่นการสร้างอัตลักษณ์ปายด้าน “เมือง Artist สินค้า handmade” ด้าน “จิบกาแฟหอมกรุ่นต้องเมืองปาย” ด้าน “Pai In Love ปายโรแมนติก รักกันได้ตลอด” เพื่อทดแทนอัตลักษณ์ปายด้านเมืองแห่งยาเสพติด 3) อัตลักษณ์ที่เกิดจากการผลิตซ้ำจากอัตลักษณ์เดิมที่เคยมีอยู่แล้วหายไป โดยที่ผู้สร้างอัตลักษณ์ได้นำเอาอัตลักษณ์ที่เคยมีในพื้นที่กลับเข้ามาให้ความสำคัญใหม่อีกครั้งหนึ่งและยังคงใช้อัตลักษณ์ดังกล่าวในความหมายเดิม เช่น “ปาย ความหลากหลายทางชาติพันธุ์”

ในส่วนของการสร้างความหมายผ่านสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอำเภอปาย ผู้วิจัยแสดงให้เห็นว่า การสร้างความหมายผ่านสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอำเภอ

ปายนั้น ได้ถูกสร้างขึ้นจากกลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ซึ่งความหมายที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นมีหลากหลายความหมายและหลากหลายวัตถุประสงค์ ตลอดจนสิ่งที่ถูกสะท้อนผ่าน ได้แก่ อาหาร การแต่งกาย สถาปัตยกรรม สิ่งของ ของที่ระลึก ความเชื่อและเรื่องเล่า กิจกรรมและงานประเพณี

ในบทนี้ผู้วิจัยต้องการนำเสนอยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการประยุกต์อัตลักษณ์และการสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากยุทธศาสตร์ในการพัฒนานั้นมีความจำเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนองค์กรหน่วยงานหรือแม้แต่กลุ่มธุรกิจ ยุทธศาสตร์เป็นหนึ่งในแนวทางปฏิบัติที่จะมีส่วนช่วยให้เกิดการบรรลุตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ ในการวางแผนยุทธศาสตร์นั้นจะต้องให้มีความสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น เช่นเดียวกับการร่วมกันในการวางแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในระบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอปายสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ควรที่จะมีการวิเคราะห์ให้รอบด้านและเป็นระบบ จะต้องคำนึงถึงสภาพการณ์และบริบทของปายในปัจจุบันทั้งมิติด้านการพัฒนาและในมิติเชิงพื้นที่ โดยทำการวิเคราะห์ครอบคลุมในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี

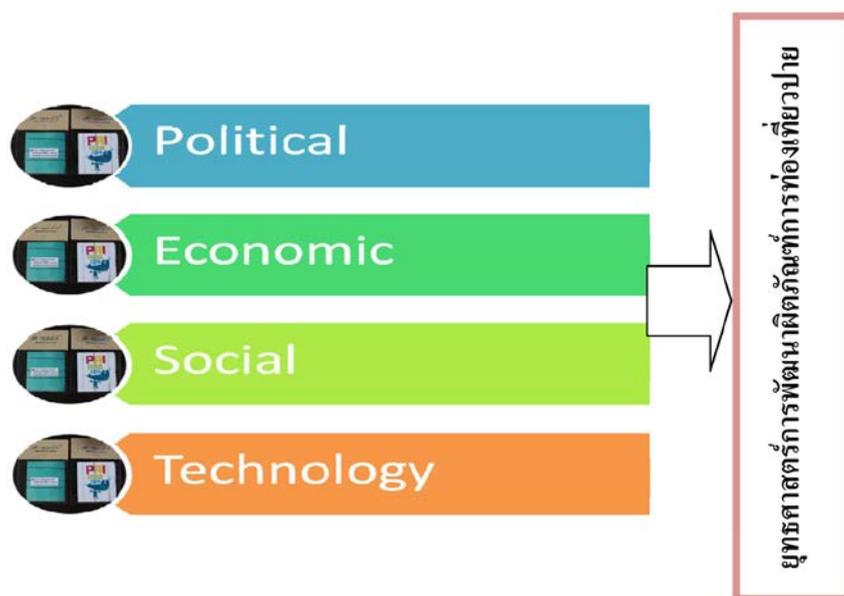
ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจะใช้มุมมองแบบฉากทัศน์ (Scenario approach) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสังเคราะห์สู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอปาย กล่าวคือทำให้ได้มาซึ่งยุทธศาสตร์ในการพัฒนานั้นมีหลายวิธี แต่วิธีวิเคราะห์แบบฉากทัศน์นั้นจะทำให้รับรู้สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะทำให้ผู้ที่นำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้สามารถตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ในการวางแผนพัฒนาได้อย่างเหมาะสมเนื่องจากการวิเคราะห์แบบฉากทัศน์นั้นทำให้มองสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในระดับมหภาค (Macro) และในระดับจุลภาค (Micro) นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้ PEST analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในระดับมหภาค ประกอบกับการจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวปาย เพื่อร่วมกันในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวปาย โดยที่ผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก “ปาย” โดยใช้ PEST Analysis
2. การกำหนดแนวโน้ม (Trends) และการวางแผนจากทัศน์ (Scenario Planning)
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอปาย

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก “ปาย” โดยใช้ PEST Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิเคราะห์ภาพรวมในอนาคตของธุรกิจ แนวโน้มด้านการตลาด ปัจจัยที่จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อการทำธุรกิจ และมีการใช้สำหรับการวิเคราะห์ในภาพรวมอย่างกว้างขวางของสภาพแวดล้อมในพื้นที่

เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวสูงตามสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยต้องการที่จะวิเคราะห์สภาพการณ์เบื้องต้นของการท่องเที่ยวอำเภอปายในด้านของการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ดังภาพ 187 ก่อนที่จะนำมากลั่นกรองร่วมกับชุมชนและผู้ประกอบการ การทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอปาย ดังนั้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกไม่เพียงแต่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อเริ่มต้นทำธุรกิจเท่านั้น แต่สามารถที่จะนำมาปรับใช้ในการทำยุทธศาสตร์ได้อีกด้วย

ภาพ 187 องค์ประกอบของ PEST Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวอำเภอปาย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ การเมือง (Political) วิเคราะห์ในด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงานของรัฐบาล กลุ่มจังหวัด จังหวัด เทศบาล ในการจัดการท่องเที่ยวของอำเภอปาย วิเคราะห์การทำงานของชมรมการท่องเที่ยวอำเภอปาย วิเคราะห์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในการจัดการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ (Economic) วิเคราะห์สภาพการเติบโตของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวของอำเภอปายในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและในช่วงปกติ การใช้ที่ดินในเชิงพาณิชย์ การจ้างงานของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

สังคมและวัฒนธรรม (Social) วิเคราะห์ อัตราการเติบโตของจำนวนผู้ประกอบการชุมชน ข้อห้ามทางสังคมต่างๆ รูปแบบของประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม การรวมตัวของชุมชน ผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และ เทคโนโลยี (Technology) ได้วิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเมือง (Political)

1. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ได้มีมติเมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2552 ให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน แข่งขันได้ในตลาดโลก และให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยว โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ 2555-2559)

2. นโยบายการท่องเที่ยวระดับชาติ ทั้งของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทาง ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ ทำการพัฒนายกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย เช่นกลุ่มอารยธรรมล้านนาในภาคเหนือตอนบน

3. นโยบายการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว เน้นในการพัฒนาขีดความสามารถของชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นให้สามารถพัฒนารูปแบบสินค้าและบริการท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้สร้าง ส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล

4. นโยบายการท่องเที่ยวในระดับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 เน้นความเป็นล้านนาอย่างมีระดับ “Classy Lanna” กล่าวคือการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 มีฐานทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างและสามารถพัฒนาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มภายในกลุ่มจังหวัด ตลอดจนการพัฒนาเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศ โดยสามารถจัดกลุ่มการท่องเที่ยว (Cluster) ได้หลากหลาย อาทิ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยกลุ่มจังหวัดจะต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการ เน้นการพัฒนาฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรม อันนำไปสู่การพัฒนาฐานเศรษฐกิจการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

5. นโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมควบคู่ไปกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว พัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการท่องเที่ยวและพัฒนากระบวนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถทำได้โดยการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ครอบคลุมและพัฒนาเครือข่ายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์โดยการทำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ

6. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของเทศบาลปาย มีการให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ทางด้านการท่องเที่ยว โดยมีความต้องการเร่งด่วนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับกับการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในแต่ละปี อีกทั้งยังควรเร่งในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ไฟฟ้า ประปา ระบบการสื่อสาร และการคมนาคมขนส่ง เนื่องจากในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์) ได้มีการบริโภคน้ำมันจากนักท่องเที่ยวมากซึ่งทำให้โครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวไม่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้วเทศบาลปายยังเร่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและแบบโฮมสเตย์ และควรบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว

7. มีการจัดตั้งชมรมการท่องเที่ยวปาย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในอำเภอปายร่วมกันจัดตั้งขึ้น โดยมีภารกิจและวัตถุประสงค์ของชมรมเพื่อ การส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอปายอย่างยั่งยืน การส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้ซึ่งจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นรวมทั้งสิ่งแวดล้อมของเมืองปาย การนำเสนอแนวคิดให้ความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอำเภอปาย และส่งเสริมและสนับสนุนสิทธิผลประโยชน์ให้กับสมาชิกในกิจกรรม

ต่างๆ แต่การรวมกลุ่มดังกล่าวยังมีสมาชิกเข้าร่วมไม่ครอบคลุมธุรกิจทั้งหมด ยังคงเป็นบางกิจการ และบางกลุ่มเท่านั้น อีกทั้งมีปัญหาเรื่องความขัดแย้งระหว่างสมาชิกกับผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ซึ่งเป็นอุปสรรคหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวร่วมกัน

8. ความไม่ต่อเนื่องของการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงคณะทำงานบ่อยครั้ง ทั้งรัฐบาล นายอำเภอ คณะกรรมการเทศบาลและชมรมการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้แผนงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวขาดขั้นตอนแม้ว่าจะมีการส่งต่องานก็ตาม

9. การจัดการการท่องเที่ยวของอำเภอปายที่ผ่านมาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง จึงทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมายังไม่เป็นระบบ

10. แผนพัฒนาของเทศบาลในบางโครงการไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น โครงการถนนคนปาย ปลอดภัยดีมีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นโครงการที่ร่วมมือกันระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และเครือข่ายองค์กรงดเหล้า และชมรมการท่องเที่ยวอำเภอปาย ภายใต้แนวคิด "ดื่มเป็นที่เป็นทาง ไม่เดินดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่เดินสูบบุหรี่ในถนนคนปาย เพื่อความสวยงามของเมืองปาย เพื่อสุขภาพที่ดีของท่าน และเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชนคนปาย" เนื่องจากโครงการดังกล่าวบรรจุคำหึงดื่ม งดสูบบุหรี่ในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวที่กำหนดไว้โดยผู้ประสานงานโครงการ ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความลำบากใจในการค้าขาย อีกทั้งนักท่องเที่ยวเองก็รู้สึกเสียดายใจหากดื่มและสูบบุหรี่ในพื้นที่ท่องเที่ยวดังกล่าว

11. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น การลงทุนด้านการท่องเที่ยวเน้นการก่อสร้างมากกว่าการจัดการภูมิทัศน์ จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอปายขาดการวางแผนภูมิทัศน์ที่ดี ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยว เช่น สะพานประวัติศาสตร์ท่าปาย ได้มีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเข้าไปใช้พื้นที่บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำท่าปาย โดยไม่ได้จัดระเบียบจึงทำให้ทัศนียภาพไม่งดงาม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ (Economic)

1. สภาพเศรษฐกิจโลกไม่ค่อยดี ทั้ง อเมริกา ยุโรป เอเชีย ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของ

นักท่องเที่ยวลดลง และในปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาอุทกภัยทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมีน้อยลงกว่าปีก่อนๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าเม็ดเงินที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวขึ้นอยู่ กับสภาพเศรษฐกิจโลก

2. แนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่มาไทยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนๆ ทำให้รายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่นจำนวนของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่อำเภอปายในปี พ.ศ. 2552 มีจำนวน 193,894 คน และเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 207,307 คนในปี พ.ศ. 2553 คิดเป็นร้อยละ 6.92 ในส่วนของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2552 จำนวน 1,596.66 ล้านบาท เป็น 1,670.01 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2553 คิดเป็นร้อยละ 4.59 (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแม่ฮ่องสอน, ปี 2553)

3. สภาพตลาดการท่องเที่ยวของปายในแต่ละเดือนมีการผันผวนมาก ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวซึ่งมีจำนวน 4 เดือน (พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์) มีรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่ในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยวผู้ประกอบการจะมีรายได้ที่ลดลง อีกทั้งผู้ประกอบการบางรายจะปิดร้านเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นแทน

4. เมื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เติบโตขึ้นการท่องเที่ยวได้เป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนอย่างรวดเร็ว การพัฒนาด้านการคมนาคมได้มีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมในช่วงปี พ.ศ. 2540 เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ต้องการเดินทางไปจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆง่ายขึ้นเกิดการเติบโตของการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางอากาศโดยเครื่องบินเล็ก ซึ่งบริษัทสยามเจนเนอรัล เอวิเอชัน จำกัด หรือ สายการบิน เอส จี เอ (SGA) เริ่มเปิดให้บริการในช่วงกลางเดือนมกราคม 2550 เปิดในเส้นทางบินระหว่างจังหวัดเชียงใหม่สู่อำเภอปาย และระยะเวลาในการบินเพียง 20 นาที

5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของอำเภอปาย ทั้งทางด้านการคมนาคมและระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เช่นการเดินทางสายไฟฟ้าแรงสูงเข้ามาใช้ในพื้นที่อำเภอปาย เนื่องจากมีการเติบโตทางการท่องเที่ยวสูงและเคยประสบปัญหาไฟฟ้าไม่พอใช้ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว การพัฒนาดังกล่าวทำให้การท่องเที่ยวในอำเภอปายได้เข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมเต็มรูปแบบ อีกทั้งในส่วนของพัฒนาการด้านการคมนาคมทำให้ง่ายแก่การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินตราในพื้นที่การท่องเที่ยวมากขึ้น

6. กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ขยายตัวมากขึ้นเพื่อให้รองรับกับจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น อาทิเช่นการส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน การส่งเสริมให้เกิดการรื้อฟื้นงานประเพณีต่างๆ การส่งเสริมให้

มีการจัดกิจกรรมอื่นๆที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเช่น การแสดงดนตรี การแสดงศิลปะ การจัดงานแต่งงานหมู่ ส่งผลทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนมากขึ้น การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวดังกล่าว ช่วยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นในอำเภอปาย ไม่ใช่แค่เพียงในฤดูกาลท่องเที่ยวแต่เกิดการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี

7. ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชาชนในเขตเทศบาลปายจะมีลักษณะแนวยาวไปตามถนนสายหลักของชุมชน ปัจจุบันจะมีการเติบโตเฉพาะจุด(ชุมชนบ้านป่าขาม) ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านบริการสาธารณะ การพัฒนาการขยายตัวจากรางช่วงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การรुकกล้าที่สาธารณะตลอดสองข้างทางบริเวณถนนคนเดิน การวางจำหน่ายอาหารหรือสินค้าบนทางเท้า การก่อสร้างอาคารรุกกล้า ซึ่งเกิดมากจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของชุมชน โดยขาดการวางแผนหรือการวางผังเมืองและขาดความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

8. มีการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมเพิ่มขึ้นแทนการทำการเกษตรเนื่องจากอำเภอปายมีการทำการเกษตร โดยการเพาะปลูกกระเทียมและถั่วเหลือง ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชนปาย แต่ได้ถูกแปลงไปเป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมเนื่องจากการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

9. คนในพื้นที่ปายสูญเสียพื้นที่ทำกินให้แก่ธุรกิจและนายทุนจากภายนอกเนื่องจากการเติบโตของการท่องเที่ยวปายในปัจจุบันส่งผลให้มีการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยวทำให้นักธุรกิจจากภายนอกพื้นที่อำเภอปาย ย้ายเข้ามาเพื่อประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำนวนมากเช่น ที่พัก มีโรงแรม รีสอร์ท ที่มีเงินลงทุนสูงถูกสร้าง เช่นเดียวกับธุรกิจร้านอาหาร ร้านกาแฟ และร้านขายของที่ระลึก ที่มีอัตราการเติบโตสูงขึ้นเช่นกัน

10. นอกจากนี้แล้วคนในชุมชนปายยังได้เกิดการสูญเสียที่ดินจากการจำหน่ายที่ดินแก่นายทุนที่มาปล่อยเงินกู้ในระบบ ทำให้พื้นที่ทำการเกษตรของชาวบ้านบางส่วนถูกแปลงไปเป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์

11. เมื่อการท่องเที่ยวเติบโตขึ้น ผู้คนมีอำนาจในการจับจ่ายมากขึ้นจึงส่งผลให้อัตราค่าครองชีพในปายสูงขึ้น

12. จำนวนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ก็มีมีการเปลี่ยนมือในเกือบทุกปี

13. มีการจ้างแรงงานเพื่อตอบสนองกับการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยว ได้มีการจ้างคนในพื้นที่เป็นแรงงานในธุรกิจต่างๆ ทำให้คนในชุมชนมีโอกาสเลือกในการทำงานมากขึ้น

14. มีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น กลุ่มทำน้ำพริกคั่วทราย , ทำถั่วเน่าแผ่น(ถั่วเหลือง) กลุ่มทำน้ำพริกลาบ กลุ่มเทียนประดิษฐ์ กลุ่มผลิตดอกไม้จันทน์ บางส่วนได้มีการพัฒนาเป็นสินค้าประจำตำบล (OTOP) บางส่วนได้มีการพัฒนาให้เป็นของฝากของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว

15. เกิดการแข่งขันทางการค้าสูงในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว เนื่องจากมีจำนวนของนักท่องเที่ยวมาก ทำให้ผู้ประกอบการหันมาหาจุดเด่นเพื่อเป็นการโน้มน้าวใจแก่นักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการ

16. มีการนำเอาสื่อบันเทิงมาใช้ในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่น การจัดงานคอนเสิร์ตเพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบดนตรีประเภทต่างๆ ทั้งเรกเก้ แจ๊ส ดนตรีมาฟังเพลง ทำให้เกิดรายได้แก่ชุมชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social)

1. ปายเป็นสังคมชนบท ชาวบ้านมีอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่การปลูกกระเทียม ถั่วเหลือง ข้าว

2. คนปายเป็นคนมีอัธยาศัยดี เป็นชุมชนขนาดเล็ก

3. ชุมชนในพื้นที่อำเภอปายมีความสนใจในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบที่พักสัมผัสนวัฒนธรรมชนบท (Homestay) ซึ่งเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้านซึ่งใช้บ้านที่ตั้งอยู่ในชุมชนเป็นศูนย์กลางโดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตร่วมกันระหว่างเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มโฮมสเตย์บ้านท่าปาย ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำปาย มีแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านที่สำคัญคือสะพานประวัติศาสตร์ท่าปาย โฮมสเตย์ชุมชนบ้านแม่เย็น เป็นชุมชนปกากะญอ โฮมสเตย์บ้านแม่ปิง ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ 2 สาย คือ ลำน้ำปาย และลำน้ำแม่ปิงน้อย มีป่าเขาเป็นจำนวนมากและมีสภาพอุดมสมบูรณ์ในปัจจุบันเป็นแหล่งอาศัยของชนเผ่ากะเหรี่ยงบ้านแม่ปิง การทำโฮมสเตย์ของหมู่บ้านต่างๆ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้อัตลักษณ์ปายผ่านวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่อาศัยอยู่ในอำเภอปาย

4. มีการรวมกลุ่มเป็นชมรมการท่องเที่ยวปาย ที่มีการวางวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างสมาชิกเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม และพัฒนาศักยภาพที่หลากหลาย เพื่อสร้างให้เมืองปายเป็นเมืองแห่งความสุขอย่างยั่งยืน วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งชมรมเพื่อจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวของอำเภอปายอย่างยั่งยืนพร้อมทั้งการอนุรักษ์ไว้ซึ่งจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้งสิ่งแวดล้อมของเมืองปาย ปัจจุบัน (พ.ศ. 2555) มีสมาชิก 147 คน

5. มีการรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อหารายได้เสริมจากการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่นกลุ่มแม่บ้านตำบลแม่ฮี้ได้รวมกลุ่มกันในการทำอาหารและได้งบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮี้ในการจัดทำศูนย์อาหารแม่ฮี้ขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกของกลุ่ม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ผลงานที่ผ่านมาได้มีการจัดทำกิจกรรม ทานขันโตกริมน้ำปาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้การกินอาหารแบบชาวล้านนา ได้เรียนรู้อาหาร และการละเล่นแบบชาวไทใหญ่

6. มีการนำเอาตำนาน ความเชื่อ เรื่องเล่า มาใช้ในการเพิ่มมูลค่าของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอปาย เช่นวัดน้ำฮู ที่ผูกเรื่องเกี่ยวข้องกับสมเด็จพระนเรศวรว่าเป็นวัดที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงพระสุพรรณกัลยา สะพานประวัติศาสตร์ท่าปายที่มีการสร้างเรื่องราวเชื่อมโยงกับสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นสะพานที่ถูกสร้างขึ้นโดยญี่ปุ่นในการลำเลียงสินค้า

7. มีการนำเอาอัตลักษณ์ความเป็นปายในด้านของการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ มาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว เช่น ความเป็นไทใหญ่ ความเป็นจีนยูนนาน ความเป็นปกากะญอ อัตลักษณ์บางอย่างถูกสร้างขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ นอกจากนี้ยังได้มีการรื้อฟื้นอัตลักษณ์ดั้งเดิมมาใช้เพื่อการท่องเที่ยวด้วย

8. มีการนำเอางานประเพณี วัฒนธรรมของชาวไทใหญ่มาเป็นสินค้าวัฒนธรรมทางการท่องเที่ยว กล่าวคือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวทางเลือก ที่เกิดจากกระแสของความต้องการที่จะอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเที่ยวพร้อมกับการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นในพื้นที่ของอำเภอปายได้มีการนำเอา ศิลปะ หัตถกรรม ดนตรี ภาษา วิถีชีวิต ประเพณี และประวัติศาสตร์ แปลงสู่สินค้าวัฒนธรรมเพื่อขายแก่นักท่องเที่ยว เช่นงานประเพณีปอยส่างลอง งานประเพณีดับไฟเทียน

9. รูปแบบของการจัดกิจกรรมงานประเพณีมีการเปลี่ยนแปลงไปเนื่องมาจากการลดขั้นตอนเพื่อความสะดวกในการจัดงาน ทำให้รากเหง้าที่ลึกซึ้งของวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป เช่นการจัดงานประเพณีดับไฟเทียน ในขบวนแห่ไม่ได้ใช้แรงงานคนในการแบกต้นเทียนเหมือนเมื่อก่อน แต่ได้มีการใช้รถยนต์เพื่อบรรทุกต้นเทียนแทน ทำให้ขาดความสนุกสนานของความเป็นชุมชนในการร่วมขบวนแห่

10. มีการใช้ความรับผิดชอบต่อสังคม CSR (Cooperate social of responsibility) ของผู้ประกอบการ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว กล่าวคืออุตสาหกรรม

ท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมากสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน ทำให้ผู้ประกอบการและชุมชนร่วมกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หนึ่งในวิธีการแก้ปัญหาคือการนำเอาแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ อาทิเช่นการที่โรงแรมระดับสี่ดาวนำเอาปืนโตไปไว้ในห้องพักเพื่อให้นักท่องเที่ยวนำปืนโตไปใช้เมื่อไปซื้อของที่ถนนคนเดินหรือตลาดแทนการใช้ถุงพลาสติก การที่เทศบาลปายนำเอาถังขยะไปไว้ที่ทางเดินบริเวณถนนคนเดิน เพื่อให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะให้ถูกที่ ช่วยลดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี (Technology)

1. การเติบโตของสื่อออนไลน์ทำให้มีการแข่งขันการทำการตลาดผ่านเว็บไซต์มากขึ้นของผู้ประกอบการในธุรกิจต่างๆ เช่นผู้ประกอบการรีสอร์ท ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดจนร้านขายของที่ระลึกในอำเภอปายได้ทำการตลาดผ่านเว็บไซต์ อาทิเช่น facebook เนื่องจากกำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน ทำให้กลุ่มลูกค้าเข้าถึงสื่อประเภทดังกล่าวง่ายและเกิดการเดินทางท่องเที่ยวสู่อำเภอปาย นำมาสู่การจับจ่ายใช้สอย และทำให้เกิดการจ่ายเงินจำนวนมากของกลุ่มผู้บริโภค

2. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวได้นำเอาระบบสารสนเทศมาใช้ในการผลิตสื่อสารสนเทศเพื่อธุรกิจ ดังเช่น การที่ผู้ประกอบการร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ตลอดจนธุรกิจที่พัก ได้จัดทำเว็บไซต์ แผ่นพับ เพื่อช่วยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ธุรกิจและเพื่อการทำการตลาดในวงที่กว้างมากขึ้น ทำให้กลุ่มผู้ประกอบการดังกล่าวมีกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายมากขึ้น

3. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวมีการนำเอาอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อประสานงาน เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้ลูกค้าสามารถที่จะติดต่อกับผู้ประกอบการง่ายขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการทำธุรกิจที่ต้องการความสะดวก รวดเร็ว ในการติดต่อประสานงาน

4. เนื่องจากในสภาวะปัจจุบันการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วแบบปัจจุบัน (Real Time) ได้กลายเป็นความต้องการและจำเป็นอย่างมาก ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวได้มีการนำเอาอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ในการบริการลูกค้า เช่นธุรกิจด้านที่พัก ที่เป็นแบบบูติกหรือเป็นที่พักที่มีราคาสูง ที่ได้มีการจัดสายชาร์จโทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์ กล้องถ่ายรูป เพื่อบริการแก่กลุ่มลูกค้าระดับบน หรือการรับสัญญาณโทรทัศน์จากต่างประเทศเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาพักผ่อน หรือการที่ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ได้มี

การจัดการให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย ไว้เพื่อบริการลูกค้าในการเข้ามาใช้งานระหว่างรับประทานอาหาร ทำให้เกิดความสะดวกสบายแก่ลูกค้า

5. เมื่อการท่องเที่ยวเติบโตมากขึ้น การพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเดินทางท่องเที่ยว เส้นทางเดินทางคมนาคมไปสู่อำเภอปายจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดไปจนธุรกิจการเดินทางและธุรกิจการบินด้วยเช่นกัน เช่นการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทางบกระหว่างจังหวัดเชียงใหม่สู่แม่ฮ่องสอน บางช่วงถนนได้มีการปรับปรุงเป็นถนนสี่เลน การเพิ่มการให้บริการของธุรกิจการเดินทางที่ไม่ได้ผูกขาดแก่บริษัทเปรมประชาในการเดินทางประจำทาง ปัจจุบันได้มีรถตู้ของผู้ประกอบการประมาณ 3 รายในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางแบบที่สะดวกสบายมากขึ้น ในราคาที่ไม่สูงมาก และมีเที่ยวรถที่เพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว การพัฒนาธุรกิจการบินได้มีการนำเครื่องบินเล็กที่บินจากจังหวัดเชียงใหม่สู่อำเภอปาย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มีกำลังในการจ่ายเงินสูง และเพื่อช่วยประหยัดระยะเวลาในการเดินทาง

6. ผู้ประกอบการทางด้านร้านขายของที่ระลึก ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาและผลิตสินค้าของที่ระลึก อาทิเช่นการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการออกแบบตกแต่งภาพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้มีความแปลกใหม่ มีเอกลักษณ์ ความโดดเด่นและหลากหลาย หรือการใช้ระบบอุตสาหกรรมในการผลิตของที่ระลึกจำพวกเสื้อ โปสการ์ด ซึ่งสามารถช่วยลดต้นทุนในการผลิตลง

7. ความทันสมัยของเทคโนโลยีทำให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ในการผลิตสินค้าของที่ระลึก กล่าวคือผู้ประกอบการบางรายได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตสินค้าและบริการ อีกทั้งยังใช้ความสามารถทางด้านงานศิลป์ในการผลิตสินค้าดังกล่าว แต่มักจะมีผู้ประกอบการรายอื่นๆ ใช้เทคโนโลยีในการลอกเลียนแบบสินค้า ให้มีความเหมือนและความคล้าย เมื่อทราบว่าสินค้าดังกล่าวเป็นที่ต้องการของตลาด

8. ผู้ประกอบการทางด้านที่พักได้มีการทำการตลาดของสินค้า (ห้องพัก) โดยการออกงานแสดงสินค้า อาทิเช่นการออกงานแสดงสินค้าที่งานเที่ยวทั่วไทย ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาทางการตลาดของผู้ประกอบการในเร่รุ่ม ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเลือกตัดสินใจได้หลายช่องทาง

9. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ธุรกิจทางด้านห้องพัก มีการออกแบบโครงสร้าง ที่ทันสมัยแปลกตา ใช้สีสันทันทีสด สะอาดตา ซึ่งจัดกับสภาพความเป็นท้องถิ่นปาย ทำให้เกิดทัศนะอุภาคในการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวไม่มีความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การรักษา

จากที่กล่าวมาคือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (PEST Analysis) ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นตารางในตาราง 13 และได้มีการนำมาแยกเป็นตารางวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรทั้งภายในภายนอก (SWOT Analysis) ในตาราง 14

ตาราง 13 สรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวในอำเภอปาย (PEST Analysis)

Political	Economic	Social	Technology
<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลได้ให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ - นโยบายการท่องเที่ยวระดับชาติพัฒนายกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่การท่องเที่ยว - นโยบายการท่องเที่ยวในระดับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 เน้นความเป็นล้านนาอย่างมีระดับ “Classy Lanna” - นโยบายการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว ให้สามารถพัฒนารูปแบบสินค้าและบริการท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้ สร้าง ส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู หรือ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล - ความไม่ต่อเนื่องของการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวจากการเปลี่ยนคณะทำงานบ่อยครั้ง - มีการจัดตั้งชมรมการท่องเที่ยวปาย 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพเศรษฐกิจโลกไม่ค่อยดี ทั้งอเมริกา ยุโรป เอเชีย ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวลดลง - แนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่มาปายเพิ่มขึ้นจากปีก่อนๆ ทำให้รายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น - สภาพตลาดการท่องเที่ยวของปายในแต่ละเดือนมีการผันผวนมาก - ได้มีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้สะดวกรวดเร็ว - กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ขยายตัวมากขึ้นเพื่อให้รองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น - ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชาชนในเขตเทศบาลปายจะมีลักษณะแนวยาวไปตามถนนส่งผลให้เกิดปัญหาด้านบริการสาธารณะ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปายเป็นสังคมชนบท ชาวบ้านมีอาชีพเกษตรกรรม - คนปายเป็นคนมีอัธยาศัยดี เป็นชุมชนขนาดเล็ก - ชุมชนในพื้นที่อำเภอปายมีความสนใจในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบที่พักสัมผัสด้านวัฒนธรรมชนบท (Homestay) - มีการรวมกลุ่มเป็นชมรมการท่องเที่ยวปาย ที่มีการวางวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างสมาชิกเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม และพัฒนาสภาพที่หลากหลาย - มีการรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อหารายได้เสริมจากการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว - มีการนำเอาตำนาน ความเชื่อ เรื่องเล่ามาใช้ในการเพิ่มมูลค่าของแหล่งท่องเที่ยว - มีการนำเอาอัตลักษณ์มาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว - 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการแข่งขันการทำการตลาดผ่านเว็บไซต์มากขึ้น - ผู้ประกอบการเอาระบบสารสนเทศมาใช้ในการผลิตสื่อสารสนเทศเพื่อธุรกิจ - มีการนำเอาอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อประสานงาน - มีการนำเอาอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ในการบริการลูกค้า

ตาราง 13 (ต่อ)

Political	Economic	Social	Technology
<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมควบคู่ไปกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ - ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของเทศบาลปาย มีความต้องการเร่งด่วนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น - แผนพัฒนาของเทศบาลในบางโครงการไปได้ไปในทิศทางเดียวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว - การจัดการการท่องเที่ยวของอำเภอปายที่ผ่านมาขาดการมีส่วนร่วม - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมเพิ่มขึ้นแทนการเกษตรกรรม - การสูญเสียที่ดินจากการจำหน่ายที่ดินแก่นายทุนที่มาปล่อยเงินกู้นอกระบบ - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของอำเภอปาย ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว - อัตราค่าครองชีพในปายสูงขึ้น - คนในพื้นที่ปายสูญเสียพื้นที่ทำกินให้แก่ธุรกิจและนายทุนจากภายนอก - จำนวนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ก็มี การเปลี่ยนมือในเกือบทุกปี - มีการจ้างแรงงานเพื่อตอบสนองกับการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยว - มีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน - มีการนำเอาสื่อบันเทิงมาใช้ในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว - เกิดการแข่งขันทางการค้าสูงในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการนำเอากิจกรรมงานประเพณีวัฒนธรรมมาผลิตเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว - รูปแบบของการจัดกิจกรรมงานประเพณีมีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้รากเหง้าที่ลึกซึ้งของวัฒนธรรมเปลี่ยน - มีการนำเอาแนวคิด CSR เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการใช้เทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกทางการคมนาคม - มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าของที่ระลึก - มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในการผลิตสินค้าของที่ระลึก - ผู้ประกอบการทางด้านที่พักได้มีการทำการตลาดของสินค้า (ห้องพัก) โดยการออกงานแสดงสินค้า - ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ธุรกิจทางด้านห้องพักซึ่งขัดกับสภาพความเป็นท้องถิ่นปาย

ตาราง 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง PEST Analysis และ SWOT

Strengths (จุดเด่นหรือจุดแข็ง)	Weaknesses (จุดด้อยหรือจุดอ่อน)
<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดตั้งชมรมการท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ประกอบการ - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของอำเภอปาย การปรับปรุงเส้นทางคมนาคม - กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ขยายตัวมากขึ้น มีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน - มีการนำเอาสื่อบันเทิงมาใช้ในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว - เกิดการแข่งขันทางการค้าสูงในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว - ปายเป็นสังคมชนบท ชาวบ้านมีอาชีพเกษตรกรรม - คนปายเป็นคนมีอัธยาศัยดี เป็นชุมชนขนาดเล็ก - มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Homestay) - มีการรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อหารายได้เสริมจากการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว - มีการนำเอาตำนาน ความเชื่อ เรื่องเล่า มาใช้ในการเพิ่มมูลค่าของแหล่งท่องเที่ยว - มีการนำเอาอัตลักษณ์มาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว - มีการนำเอากิจกรรมงานประเพณี วัฒนธรรมมาผลิตเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว - มีการนำเอาแนวคิด CSR เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว - มีการแข่งขันการทำการตลาดผ่านเว็บไซต์มากขึ้น - ผู้ประกอบการเอาระบบสาร สนเทศมาใช้ในการผลิตสื่อสารสนเทศเพื่อธุรกิจ - มีการนำเอาอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อประสานงาน - มีการนำเอาอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ในการบริการลูกค้า - มีการใช้เทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกทางการคมนาคม - มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าของที่ระลึก 	<ul style="list-style-type: none"> - ความไม่ต่อเนื่องของการพัฒนาทางการท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงคณะทำงานบ่อยครั้ง - การจัดการการท่องเที่ยวของอำเภอปายที่ผ่านมาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น การลงทุนด้านการท่องเที่ยวเน้นการก่อสร้างมากกว่าการจัดการภูมิทัศน์ - ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชาชนในเขตเทศบาลปายจะมีลักษณะแนวยาวไปตามถนน ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านบริการสาธารณะ - มีการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมเพิ่มขึ้นแทนการเกษตรกรรม - การสูญเสียที่ดินจากการจำนองที่ดินแก่นายทุนที่มาปล่อยเงินกู้ในระบบ - อัตราค่าครองชีพในปายสูงขึ้น - คนในพื้นที่ปายสูญเสียพื้นที่ทำกินให้แก่ธุรกิจและนายทุนจากภายนอก เนื่องจากการเติบโตของการท่องเที่ยวในปัจจุบันส่งผลให้มีการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยว - จำนวนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ก็มีการเปลี่ยนมือในเกือบทุกปี - มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในการผลิตสินค้า ของที่ระลึก - รูปแบบของการจัดกิจกรรมงานประเพณีมีการเปลี่ยนแปลงไป - การออกแบบที่พักขัดกับสภาพความเป็นท้องถิ่นปายทำให้เกิดทัศนยะอุจาด

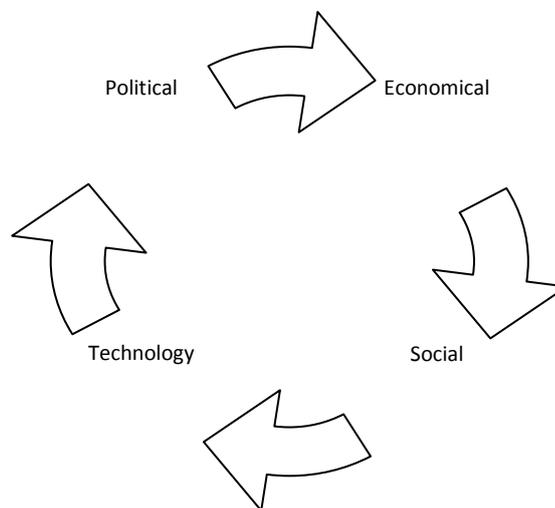
ตาราง 14 (ต่อ)

Opportunities (โอกาส)	Threats (อุปสรรค)
<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลได้ให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ - นโยบายการท่องเที่ยวระดับชาติพัฒนายกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว - นโยบายการท่องเที่ยวในระดับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน1 เน้นความเป็นล้านนาอย่างมีระดับ “Classy Lanna” - นโยบายการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว ให้สามารถพัฒนารูปแบบสินค้า และ บริการท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้สร้าง ส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู หรือ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน มีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล - นโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมควบคู่ไปกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ - ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของเทศบาลปาย มีการให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ทางการท่องเที่ยว โดยมีความต้องการเร่งด่วนในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับกับการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในแต่ละปี - ผู้ประกอบการทางด้านที่พักได้มีการทำการตลาดของสินค้า (ห้องพัก) โดยการออกงานแสดงสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - แผนพัฒนาของเทศบาลในบางโครงการไปได้ไปในทิศทางเดียวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว - สภาพเศรษฐกิจโลกไม่ค่อยดี ทั้ง อเมริกา ยุโรป เอเชีย ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวลดลง - แนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่มาปายเพิ่มขึ้นจากปีก่อนๆ ทำให้รายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น - สภาพตลาดการท่องเที่ยวของปายในแต่ละเดือนมีการผันผวนมาก

การกำหนดแนวโน้ม (Trends) และการวางแผนฉากทัศน์ (Scenario Planning)

แนวโน้ม (Trends) การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การกำหนดแนวโน้มเป็นหนึ่งในขั้นตอนของการทำการวางแผนฉากทัศน์ (Scenario Planning) การกำหนดแนวโน้มนั้นเกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และเทคโนโลยีเป็นสำคัญ ดังภาพ 188 แนวโน้มในอนาคตของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวภายในสิบปีข้างหน้าจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพ 188 องค์ประกอบสำคัญในการกำหนดแนวโน้ม

แนวโน้มทางการเมือง (Political trend)

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ ได้กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติดังนั้นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวไทยจึงไม่มีการหยุดนิ่งอีกทั้ง อำเภอปลายเองก็ได้มีนโยบายในระดับกลุ่มจังหวัด จังหวัดตลอดจนท้องถิ่นที่จะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว อีกทั้งอำเภอปลายยังได้มีการรวมกลุ่มกันขึ้นภายในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งได้แก่ ชมรมการท่องเที่ยว และกลุ่มแม่บ้านต่างๆ ซึ่งการรวมกลุ่มดังกล่าวเป็นผลดีที่ทำให้เกิดการวางแผนร่วมกันของกลุ่มผู้ประกอบการเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวร่วมกันอย่างยั่งยืน

จึงอาจกล่าวได้ว่าแนวโน้มทางการเมืองทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยังคงให้การสนับสนุนให้อำเภอปายเป็นพื้นที่ทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศเนื่องจากมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง อีกทั้งยังได้ให้การสนับสนุนให้ปายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงวัฒนธรรม

แนวโน้มทางเศรษฐกิจ (Economic trend)

เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจโลกตกต่ำ ทั้ง อเมริกา ยุโรป เอเชีย ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวลดลง มีการจับจ่ายของนักท่องเที่ยวที่ลดลง แม้ว่าจะมีแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่มาปายเพิ่มขึ้นจากปีก่อนๆ นอกจากนี้แล้วอำเภอปายยังคงมีแนวโน้มสภาพตลาดการท่องเที่ยวของปายในแต่ละเดือนมีการผันผวนมาก กล่าวคือในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวนมากมีการแข่งขันทางการตลาดของผู้ประกอบการสูง แต่ในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยวมีเพียงนักท่องเที่ยวต่างชาติบางส่วนที่เดินทางไปเที่ยวแต่เป็นการเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงมีการจับจ่ายซื้อของไม่มากนัก นอกจากนี้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังได้มีการกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้นเพื่อให้รองรับกับจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น และรองรับกับความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยว ในส่วนของพื้นที่ของชุมชนมีแนวโน้มที่คนในท้องถิ่นจะสูญเสียพื้นที่ทำกินให้แก่นายทุนเพิ่มขึ้นอีกทั้งราคาที่ดินตลอดจนค่าครองชีพก็มีอัตราที่สูงขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้จำนวนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ก็มีมีการเปลี่ยนมือในเกือบทุกปี

แนวโน้มทางสังคม (Social trend)

จากกระแสการท่องเที่ยวแบบที่พักรีสอร์ทวัฒนธรรมชนบทกำลังเป็นที่นิยมในประเทศไทย จึงมีแนวโน้มว่าชุมชนในพื้นที่อำเภอปายมีความสนใจในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบที่พักรีสอร์ทวัฒนธรรมชนบท (Homestay) ที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากอำเภอปายเองมีความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ ดังนั้นชุมชนที่อยากมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและต้องการรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวจึงเป็นน่าจะเป็นที่นิยมแก่ท้องถิ่น นอกจากนี้แล้วยังได้มีการรวมกลุ่มเป็นชมรมการท่องเที่ยวปาย ที่มีการวางวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างสมาชิกเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม และพัฒนาศักยภาพที่หลากหลาย ซึ่งถือได้ว่าการรวมกลุ่มดังกล่าวยังคงมีแนวโน้มที่จะยังคงมีต่อไปเรื่อยๆ เนื่องจากเป็นความต้องการของ

ผู้ประกอบการในท้องถิ่นเอง ในส่วนของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะนำเอา กิจกรรมงานประเพณี ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาผลิตเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งของจันทุนาน ไทใหญ่ ปกาเกอญอ อีกทั้งรูปแบบของการจัดกิจกรรมงานประเพณีก็จะมีการ เปลี่ยนแปลงไป ทำให้รากเหง้าที่ลึกซึ้งของวัฒนธรรมเปลี่ยน

แนวโน้มทางเทคโนโลยี (Technology trend)

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีไม่มีการหยุดนิ่งทำให้แนวโน้มการใช้ เทคโนโลยีในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอตามโลก เทคโนโลยี ผู้ประกอบการมีแนวโน้มที่จะใช้เว็บไซต์เพื่อการส่งเสริมการตลาด อีกทั้งยังมีแนวโน้ม ในการขายสินค้าและบริการออนไลน์ ทั้งสินค้าประเภทที่พักและของที่ระลึก นอกจากนี้แล้ว ผู้ประกอบการของที่ระลึกยังได้มีการผลิตสินค้าของที่ระลึกที่เน้นความแปลกใหม่โดยใช้เทคนิค การผลิตสินค้าที่ทันสมัยเพื่อให้ทันตามยุคสมัยแทนการผลิตสินค้าด้วยมือเหมือนที่ผ่านมา นอกจากนี้แล้วในเรื่องของการอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้านั้นมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ใน ส่วนของการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เช่นการบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ฉากทัศน์ (Scenario) การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวภายในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559)

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี การท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังคงเกิดขึ้นและดำรงอยู่ คล้ายกับที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบันคือจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวในอำเภอปายเป็นจำนวนมาก ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (High Season) ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ และหลังจากนั้นจะ ลดลง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย ความพยายามในการตอบสนองนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาล ท่องเที่ยวเพียง 5 เดือน โดยเฉพาะผู้ประกอบการได้ให้ความหมายในการสร้างสัญญาณทาง วัฒนธรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปใช้สินค้าและบริการ ซึ่งการสร้างสัญญาณดังกล่าวมีความ แตกต่างหลากหลายและบางอย่างเกินเลยจากสภาพความเป็นจริง (Fact) จึงส่งผลกระทบต่ออัตลักษณ์ (Identity) ของปายโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำมาก่อสร้างสถานที่พัก ร้านอาหาร และ เครื่องดื่ม โดยเฉพาะร้านกาแฟได้แข่งขันในการสร้างความโดดเด่นให้กับสินค้าและบริการของ ตนเอง และมีแนวโน้มทำลายความเป็นปายในระยะต่อไป

ในด้านของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปท่องเที่ยวในอำเภอป่าจะมีความหลากหลายกลุ่ม เพราะอิทธิพลของสื่อสารมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ด้วยความหลากหลายดังกล่าวจึงทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่สามารถแสวงหาสิ่งที่ต้องการได้และนำมาสู่ความผิดหวังในการท่องเที่ยว เกิดความไม่พึงพอใจและนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีบทบาทอย่างมากต่อการสร้างสัญญาณและความหมายทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวป่าจึงมีทิศทางที่เป็นลบต่อความเป็นป่า การสร้างสัญญาณทางวัฒนธรรมของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม ประชาชนในพื้นที่ป่าจะเริ่มออกไปตั้งรกรากนอกอำเภอหรือนอกพื้นที่การท่องเที่ยวยป่าอันเนื่องมาจากแรงกดดันทางด้านค่าครองชีพ ราคาที่ดินที่สูงขึ้นและการหลีกเลี่ยงความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน เกิดสำนึกร่วมและจะร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวป่าซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมีความสำคัญในการพัฒนาป่าให้เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวป่าที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอป่า

การทำยุทธศาสตร์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอป่าได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นเป็นภาพสำเร็จในอนาคตที่ช่วยในกำหนดทิศทางที่จะดำเนินชีวิตหรือกิจกรรม โดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน นอกจากนี้แล้ววิสัยทัศน์จะช่วยให้องค์กรสามารถ ตั้งรับ ต่อรองเตรียมพร้อม และหาหนทางแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผนธุรกิจ เป็นการกำหนดขอบเขตของงานหรือบทบาทหน้าที่เพื่อให้องค์กรบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้หรือเป็นภารกิจตามยุทธศาสตร์ และนำมาสู่การทำยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นการร่วมกันพัฒนาระหว่างชุมชน ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว นักวิชาการ ในการวางแผนร่วมกันเพื่อให้ได้ซึ่งแผนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอป่าให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์

“พัฒนาการท่องเที่ยวป่าให้ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ภายใต้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ของผู้คนที่หลากหลาย โดยมีระบบการจัดการที่เหมาะสม”

พันธกิจ

1. พัฒนาอำเภอปายให้เป็นอำเภอที่มีอัตลักษณ์ความเป็นปายภายใต้วิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี ของผู้คนที่หลากหลาย
2. เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีระบบการจัดการที่ดี ภายใต้ศักยภาพของอำเภอปาย เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของอำเภอปายอย่างยั่งยืน
3. พัฒนาอำเภอปายให้เป็นเมืองที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายสามารถพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวระดับประเทศได้
4. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอปายบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ปาย

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของอำเภอปายที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ยุทธศาสตร์โดยการประยุกต์เอาอัตลักษณ์และความหมายเชิงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาใช้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสินค้าของที่ระลึก สินค้าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ยุทธศาสตร์ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ทางวัฒนธรรม โดยรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อการท่องเที่ยว

การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เป็นความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมทุกประเภท ซึ่งหมายถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วย อำเภอปาย มีการเติบโตทางด้านการท่องเที่ยวสูง ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอปายเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละปี ระบบสาธารณูปโภคของอำเภอปายที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้มีการนำเอาสายไฟฟ้าแรงสูงเข้ามาใช้ในพื้นที่การท่องเที่ยว มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกให้มีความปลอดภัยมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคจึงเป็นส่วนสำคัญต่อการท่องเที่ยวอำเภอปาย ดังนั้นควรที่จะมีแนวทางการในการพัฒนาระบบ

สาธารณูปโภคเพื่อการท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์และสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การพัฒนาธุรกิจการเดินรถเพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว และควรรักษารูปแบบของการเดินรถประจำทางไว้ เช่นการให้สีส้ม-ขาว เนื่องจากรถประจำทางดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเป็นปายได้เป็นอย่างดี

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการท่องเที่ยวของอำเภอปาย ควรทำการวางแผนการพัฒนาเส้นทางคมนาคม และความสะดวกในการเข้าถึงที่เหมาะสม พื้นที่ใดที่ยังไม่มีความพร้อมควรพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้อย่างปลอดภัย

3. การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกให้มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีป้ายจราจรที่ชัดเจน นอกจากนี้แล้วกรมทางหลวง ควรมีการปรับปรุงทัศนียภาพตลอดสองข้างทางจากจังหวัดเชียงใหม่ – ปาย – แม่ฮ่องสอน และป้ายจราจรที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ นอกจากนี้เพื่อความสวยงามแล้วยังช่วยลดอุบัติเหตุจากการจราจรได้อีกด้วย

4. การพัฒนาป้ายสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความชัดเจน และมีการประยุกต์นำเอาเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมาใช้การออกแบบป้ายสื่อความหมาย เช่นการนำเอารูปแบบของศิลปะ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของแต่ละชุมชนมาประกอบ ซึ่งได้แก่ไทใหญ่ ปะกาเกอญอ มูเซอ จินยูนนาน เป็นต้น

5. ควรรณรงค์ให้ร้านค้าในพื้นที่การท่องเที่ยวออกแบบโครงสร้างที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นท้องถิ่น ที่ได้รับความชื่นชอบจากท้องถิ่นแล้ว อาทิเช่น ให้ปาย เป็นเมืองแห่งชาวไทใหญ่ ดังนั้นรูปแบบทางสถาปัตยกรรมจึงควรเป็นแบบไทใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้พื้นที่การท่องเที่ยวปายมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับเมืองหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือเมืองเชียงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน

6. ควรมีการวางนโยบายร่วมกับของอำเภอ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลในการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ต่างๆ ให้มีความสอดคล้องและธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เช่นการใช้หลังคาสี่เหลี่ยมจัตุรัส (น้ำตาล เทา ดำ เขียวอ่อน) การใช้ไม้หรือวัสดุก่อสร้างที่เทียบเท่าไม้ในการทำอาคารต่างๆ เป็นต้น

7. ควรมีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการทำธุรกิจของผู้ประกอบการรายใหม่ที่ต้องการเข้ามาทำธุรกิจ เนื่องจากได้มีการซื้อขายที่ดินแก่นายทุนต่างถิ่น ทำให้ชุมชนสูญเสียที่ดินทำกิน อีกทั้งยังทำให้เกิดการกระจุกตัวของธุรกิจซึ่งมีอย่างหนาแน่นบริเวณถนนคนเดินปาย เท่านั้น

8. เทศบาลปายควรจัดวางผังชะงะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสร้างความแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณที่มีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเนื่องจากที่ผ่านมาไม่ได้มีการจัดการปัญหาชะงะอย่างเหมาะสมจากการบริโภคของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมเมืองปาย

9. หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนทางด้านสาธารณูปโภค ควรเป็นแบบอย่างแก่ชุมชนและผู้ประกอบการในการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างให้มีกลมกลืนกับพื้นที่ท่องเที่ยว ทั้งองค์การโทรศัพท์ การไฟฟ้า การประปา ทารถประจำทาง เนื่องจากที่ผ่านมาหน่วยงานต่างๆ ได้มีการพัฒนาสถานที่ทำงานให้มีความสวยงาม มีการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ใหม่ แต่ยังคงความกลมกลืน เช่นการใช้สีสัันที่แปลกตา

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสินค้าของที่ระลึก สินค้าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

สินค้าของที่ระลึกเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นธุรกิจที่สามารถสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและผู้ประกอบการ การผลิตสินค้าของที่ระลึกที่อำเภอปาย ที่ผ่านมามีความหลากหลาย มีเอกลักษณ์และมีความโดดเด่นแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ แต่เนื่องจากการเติบโตของการท่องเที่ยว ทำให้มีผู้ประกอบการบางรายใช้ระบบทุนนิยมมาช่วยในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้สินค้าบางประเภทเกิดการล้นตลาด แต่ในทางกลับกันก็ช่วยทำให้สินค้าที่ขายความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสามารถที่จะเติบโตได้ ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาสินค้าของที่ระลึก และสินค้าชุมชนของอำเภอปาย ควรที่จะมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

1. ควรส่งเสริมผู้ประกอบการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ (Value Added) โดยการจัดอบรมการพัฒนา การออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การออกแบบตราสินค้า การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การทำการตลาด

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมราคาสินค้า ควรให้ความสำคัญกับการขายสินค้าของผู้ประกอบการเนื่องจากสินค้าของที่ระลึกบางชิ้น มีราคาสูง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภค

3. ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและชุมชนเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิบัตรลิขสิทธิ์เพื่อลดปัญหาการลอกเลียนแบบสินค้าและบริการ

4. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ ชุมชนร่วมกันนำเอาอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าของที่ระลึกอย่างเหมาะสม เนื่องจากจุดเด่นของอำเภอปายคือการเป็นเมืองที่มีอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ไทใหญ่ที่โดดเด่น เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมที่โดดเด่น หากได้มีการวางแผนทาง

ร่วมกันในการพัฒนาจะช่วยในการจรรโลงวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่ให้สืบทอดต่อไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับกาลและเทศะ

5. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอำเภอปาย ควรที่จะให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสินค้าของที่ระลึกอย่างเหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันได้มีกลุ่มผู้ประกอบการเข้ามาประกอบโดยผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในอำเภอปายอย่างมาก ทำให้มีการให้ความหมายแก่สินค้าของที่ระลึกที่เปลี่ยนไป อีกทั้งยังนำเอาวัสดุประเภทต่างๆ มาใช้เพื่อการท่องเที่ยวอย่างไม่เหมาะสม ทำให้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในระยะยาวได้

6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวปาย ควรให้ความสำคัญกับการเข้ามาของผู้ประกอบการที่เข้ามาแบบชั่วคราว เนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าวขาดความรัก ความรู้ ความเข้าใจในอำเภอปายอย่างแท้จริง ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวไม่สามารถสะท้อนความเป็นปายออกมาผ่านสินค้าและของที่ระลึกที่ตนเองผลิตได้ สินค้าดังกล่าวจึงไม่มีความแตกต่างจากสินค้าบนท้องตลาดทั่วไป

7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวในอำเภอปาย ควรร่วมมือกันในการกำหนดรูปแบบของสินค้าของที่ระลึก ได้แก่ จำนวนร้านค้า จำนวนสินค้า ประเภทของผลิตภัณฑ์ เพื่อแก้ไขปัญหาการล้นตลาดของสินค้าในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว เนื่องจากผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่เหมือนๆ กัน

8. ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมในครัวเรือนได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมสู่การพัฒนาสู่สินค้าของที่ระลึกประจำอำเภอ เช่น น้ำพริกควั่วทราย ถั่วเน่าแผ่น

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน

แหล่งท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เป็นเครื่องดึงดูดใจให้เกิดการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอปายมีความหลากหลายทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งหากไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบแล้วก็จะไม่เกิดความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอปายที่ผ่านมา ยังไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ อีกทั้งผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งยังขาดแผนการในการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้เกิดการพัฒนาอย่างไม่ทิศทางทำให้ไม่เกิดความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะวางแผนงานในการบำรุงรักษาพัฒนาสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงภูมิทัศน์ ในพื้นที่ท่องเที่ยวให้เกิดความสวยงาม นำท่องเที่ยว

2. ควรจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในองค์กรท้องถิ่นในแต่ละแห่งอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยในการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งให้สวยงาม
3. ควรผลักดันให้เกิดแผนพัฒนาของชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวให้ชุมชนช่วยดูแลปกป้อง รักษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือกันของชุมชน อีกทั้งยังทำให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมและตรงกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง
4. ควรส่งเสริมการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวให้ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องของนักท่องเที่ยว
5. ควรเสริมสร้างความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งผ่านป้ายสื่อความหมายหรือไกด์ท้องถิ่น ซึ่งนอกจากจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นการสร้างงานแก่คนในชุมชนอีกด้วย
6. การกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่อำเภอปายมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศิลปสถาปัตยกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ หากมีการเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปโดยขาดการควบคุม จะก่อให้เกิดความสูญเสียที่ไม่อาจสร้างทดแทนได้ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยวขึ้น ไม่ใช่เปิดหมดทุกพื้นที่
7. ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการใช้ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมและช่วยในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการในวงกว้างเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวสีเขียว ที่เน้นการท่องเที่ยวไปอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป
8. ส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านจัดทำกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวให้กว้างขวาง เนื่องจากปัจจุบันการท่องเที่ยวในอำเภอปายได้แทรกซึมไปแทบทุกตำบล แต่กลุ่มแม่บ้านของชุมชนบางแห่งยังไม่เข้มแข็ง จึงยังไม่สามารถหาผลประโยชน์ร่วมที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ การส่งเสริมดังกล่าวจะช่วยให้ครัวเรือนมีรายได้มากขึ้นที่เกิดจากการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่ผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้น

ยุทธศาสตร์ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

ศิลปวัฒนธรรมและงานกิจกรรม งานประเพณีของท้องถิ่น เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากการที่นักท่องเที่ยวได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรม งานประเพณี ต่างๆ จะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจ ในศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ เช่นเดียวกับอำเภอปาย ที่มีความหลากหลายในกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นกลุ่มคนชุมชนเมืองและพื้นที่ราบลุ่มครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งเป็นชาวเขากลุ่มคนในชุมชนเมืองได้แก่คนเมืองและชาวไทใหญ่ เป็นกลุ่มคนพื้นเมืองในย่านตัวเมืองปาย ทั้งสองกลุ่มตั้งบ้านเรือนอยู่ร่วมกันมาช้านานเช่นที่ตำบลเวียงเหนือ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของเมืองปายโบราณ แต่ละฝ่ายมีวัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งเห็นได้ชัดเมื่อมีการประกอบพิธีกรรม ปัจจุบันชุมชนและผู้ประกอบการได้นำเอาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าสู่สินค้าทางการท่องเที่ยว ซึ่งหากไม่ได้รับการดูแลเป็นอย่างดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว จะทำให้วัฒนธรรมประเพณี มีการบิดเบือนไป ดังนั้นควรที่จะมีแนวทางในการพัฒนาร่วมกันดังนี้

1. ควรส่งเสริมและสนับสนุน การสืบทอดประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นปาย โดยปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์สืบทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น
2. ควรส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ รับรู้ถึงความสำคัญในการจัดงานประเพณีของชุมชนอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวได้อย่างถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชนร่วมกัน
3. กำหนดเป็นนโยบายในการจัดการมหรสพ งานรื่นเริง ในงานประเพณีต่างๆ ห้ามไม่ให้มีการแสดงที่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม เช่น การแต่งกายล่อแหลมของนักแสดง ผู้เข้าร่วมงานทั้งที่เป็นคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว การภาษาที่ไม่สุภาพและขาดความเหมาะสม ระหว่างการจัดการมหรสพต่างๆซึ่งขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
4. การกำหนดหรือสร้างข้อบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทหน้าที่ โดยตรงร่วมกับพี่น้องประชาชน กำหนดเป็นข้อบัญญัติร่วมกันในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นไว้ร่วมกัน
5. ควรส่งเสริมให้องค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในพื้นที่ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมอำเภอ วัฒนธรรมจังหวัด ในการช่วยกันควบคุมดูแล ประเมินผล แก้ไขปรับปรุง การจัดงานกิจกรรมประเพณีต่างๆ

6. องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการรวบรวมประวัติความเป็นมาของงานพิธีกรรม งานประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น จากคำบอกเล่าของปราชญ์ประจำหมู่บ้าน เพื่อให้เป็นลายลักษณ์อักษรและเพื่อกำหนดรูปแบบวัฒนธรรม ประเพณี ที่ถูกต้องตามแบบแผนเดิม

ยุทธศาสตร์ในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ทางวัฒนธรรม

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบในทางลบต่อแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งยังเกิดการอึดตัวของนักท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่ผ่านรัฐบาล องค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนชุมชนที่มีการท่องเที่ยว ต่างพยายามหาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้คงไว้ซึ่งความงาม เป็นที่ดึงดูดใจ อีกทั้งยังไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม แนวทางการแก้ปัญหาหนึ่งคือ การขยายหรือแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้แก่นักท่องเที่ยว การสร้างความหลากหลายทางการท่องเที่ยวทั้งในแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบของการท่องเที่ยว การผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น การสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในอำเภอปาย จึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่ได้รับกระแสใจจากทุกภาคส่วนเนื่องจาก อัตลักษณ์ปายที่มีความโดดเด่นคือการมีสภาพแวดล้อมที่สวยงามและการมีวัฒนธรรมที่มีคุณค่า แต่ที่ผ่านมามีการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวตนของปาย จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวนั้นๆ ไม่ได้เป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยวมากนัก ดังนั้นยุทธศาสตร์ในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จึงควรที่จะมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรที่จะเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ก่อนที่จะมีการเปิดพื้นที่ได้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรจะมีการเตรียมความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวได้แก่การจัดเตรียมสิ่งบริการในพื้นที่ ความพร้อมของสิ่งบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบการคมนาคม ที่พักแรม ร้านอาหาร และข้อมูลการท่องเที่ยว เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการที่จะไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทางด้านบุคลากรการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เช่น ผู้นำทาง มัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกและผู้ให้บริการการท่องเที่ยวอื่น ๆ ก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น และการมีบุคลากรการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ยังสามารถช่วยลดปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อีกด้วย เพราะบุคลากรการท่องเที่ยวเป็นผู้ที่สามารถสร้างความเข้าใจ

เกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวได้ดีที่สุด รวมทั้งจะเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ควรจะช่วยกระจายรายได้ให้แก่ประชาชนในวงกว้าง ในปัจจุบันรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวจะกระจุกตัวอยู่เฉพาะชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจึงควรมีการกระจายรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาการผลิตสินค้าเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนที่ไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย เช่น การส่งเสริมการผลิตสินค้าหัตถกรรม การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในท้องถิ่น

4. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวควรทำอย่างเหมาะสมและคำนึงถึงความเป็นชุมชนป่า โดยการสอบถามความเห็นชอบและความร่วมมือ สนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นว่า กิจกรรม งานประเพณีใดบ้างที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมได้และรูปแบบการนำเสนออันจะมีรูปแบบอย่างไรที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในความรู้สึกของเจ้าของประเพณี เพราะกิจกรรมในลักษณะนี้ควรจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นมากกว่าที่จะเป็นกิจกรรมที่สร้างความตื่นตาตื่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียว

5. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอป่าให้มีต่อเนื่องตลอดปี จึงควรเริ่มต้นที่การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ในการระดมความคิดเห็นเพื่อการคัดเลือก ค้นหา และกำหนดรูปแบบของกิจกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสมกับสภาพสังคม วัฒนธรรมของชุมชน นำมาสู่การรื้อฟื้นกิจกรรม งานประเพณีต่างๆ ให้ถูกต้องและเหมาะสม

ตาราง 15 ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวปาย

วิสัยทัศน์

“พัฒนาการท่องเที่ยวปายให้ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ภายใต้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ของผู้คนที่หลากหลาย โดยมีระบบการจัดการที่เหมาะสม”

พันธกิจ

1. พัฒนาอำเภอปายให้เป็นอำเภอที่มีอัตลักษณ์ความเป็นปายภายใต้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ของผู้คนที่หลากหลาย
2. เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีระบบการจัดการที่ดี ภายใต้ศักยภาพของอำเภอปาย เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของอำเภอปายอย่างยั่งยืน
3. พัฒนาอำเภอปายให้เป็นเมืองที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายสามารถพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวระดับประเทศได้
4. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอำเภอปายบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ปาย

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
1. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อการท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. การพัฒนาธุรกิจการเดินทางเพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว และควรรักษา รูปแบบของการเดินทางประจำทางไว้ เนื่องจากรถประจำทางดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเป็นปายได้เป็นอย่างดี 1.2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการท่องเที่ยวของอำเภอปาย ควรทำการวางแผนการพัฒนา เส้นทางคมนาคม และความสะดวกในการเข้าถึงที่เหมาะสม พื้นที่ใดที่ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอสำหรับการท่องเที่ยว 1.3. การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกให้มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีป้ายจราจรที่ชัดเจน 1.4. การพัฒนาป้ายสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความชัดเจน การออกแบบป้ายสื่อความหมายควรที่จะมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่นการนำเอาศิลปะของชาวไทยใหญ่มารประกอบเป็นต้น

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
<p>1. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)</p>	<p>1.5 ควรรณรงค์ให้ร้านค้าในพื้นที่การท่องเที่ยวออกแบบ โครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นท้องถิ่น ที่ได้รับความชื่นชมจากท้องถิ่นแล้ว อาทิเช่น ให้ ปาย เป็นเมืองแห่งชาวไทยใหญ่ ดังนั้นรูปแบบทางสถาปัตยกรรมจึงควรเป็นแบบไทใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้พื้นที่การท่องเที่ยวมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับเมืองหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว</p> <p>1.6 ควรมีการวางแผนนโยบายร่วมกับของอำเภอ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลในการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ต่างๆ ให้มีความสอดคล้องและธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เช่นการใช้หลังคาสิริธรรมชาติ (น้ำตาล เทา ดำ เขียวอ่อน) การใช้ไม้หรือวัสดุก่อสร้างที่เทียบเท่าไม้ในการทำอาคารต่างๆ เป็นต้น</p> <p>1.7 ควรมีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการทำธุรกิจของผู้ประกอบการรายใหม่ที่ต้องการเข้ามาทำธุรกิจ เนื่องจากได้มีการซื้อขายที่ดินแก่นายทุนต่างถิ่น ทำให้ชุมชนสูญเสียที่ดินทำกิน อีกทั้งยังทำให้เกิดการกระจุกตัวของธุรกิจซึ่งมีอย่างหนาแน่นบริเวณถนนคนเดินปาย เท่านั้น</p> <p>1.8 เทศบาลปายควรจัดวางผังขะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสร้างความแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณที่มีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว</p> <p>1.9 หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนทางด้านสาธารณูปโภค ควรเป็นแบบอย่างแก่ชุมชนและผู้ประกอบการในการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างให้มีกลมกลืนกับพื้นที่ท่องเที่ยว ทั้งองค์การ โทรศัพท์ การไฟฟ้า การประปา ทำรถประจำทาง เนื่องจากที่ผ่านมาหน่วยงานต่างๆ ได้มีการพัฒนาสถานที่ทำงานให้มีความสวยงาม มีการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ใหม่ แต่ยังคงความกลมกลืน เช่นการใช้สีสันทึบที่แปลกตา</p>

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
<p>1. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)</p>	<p>1.10 ควรรณรงค์ให้ร้านค้าในพื้นที่การท่องเที่ยวออกแบบโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นท้องถิ่น ที่ได้รับความชื่นชมจากท้องถิ่นแล้ว อาทิเช่น ให้ ปาย เป็นเมืองแห่งชาวไทใหญ่ ดังนั้นรูปแบบทางสถาปัตยกรรมจึงควรเป็นแบบไทใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้พื้นที่การท่องเที่ยวมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับเมืองหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว</p> <p>1.11 ควรมีการวางนโยบายร่วมกับของอำเภอ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลในการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ต่างๆ ให้มีความสอดคล้องและธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เช่นการใช้หลังคาสี่เหลี่ยมจัตุรัส (น้ำตาล เทา ดำ เขียวอ่อน) การใช้ไม้หรือวัสดุก่อสร้างที่เทียบเท่าไม้ในการทำอาคารต่างๆ เป็นต้น</p> <p>1.12 ควรมีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการทำธุรกิจของผู้ประกอบการรายใหม่ที่ต้องการเข้ามาทำธุรกิจ เนื่องจากได้มีการซื้อขายที่ดินแก่นายทุนต่างถิ่น ทำให้ชุมชนสูญเสียที่ดินทำกิน อีกทั้งยังทำให้เกิดการกระจุกตัวของธุรกิจซึ่งมีอย่างหนาแน่นบริเวณถนนคนเดินปาย เท่านั้น</p> <p>1.13 เทศบาลปายควรจัดวางผังขะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสร้างความแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณที่มีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว</p> <p>1.14 หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนทางด้านสาธารณูปโภค ควรเป็นแบบอย่างแก่ชุมชนและผู้ประกอบการในการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างให้มีกลมกลืนกับพื้นที่ท่องเที่ยว ทั้งองค์การ โทรศัพท์ การไฟฟ้า การประปา ทำรถประจำทาง เนื่องจากที่ผ่านมาหน่วยงานต่างๆ ได้มีการพัฒนาสถานที่ทำงานให้มีความสวยงาม มีการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ใหม่ แต่ยังคงความกลมกลืน เช่นการใช้สีสันทึบที่แปลกตา</p>

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
<p>2. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสินค้าของที่ระลึก สินค้าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว</p>	<p>2.1 ควรส่งเสริมผู้ประกอบการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ (Value Added) โดยการจัดอบรมการพัฒนา การออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การออกแบบตราสินค้า การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การทำการตลาด</p> <p>2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมราคาสินค้า ควรให้ความสำคัญกับการขายสินค้าของผู้ประกอบการ เนื่องจากสินค้าของที่ระลึกบางชิ้น มีราคาสูง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภค</p> <p>2.3 ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและชุมชนเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์เพื่อลดปัญหาการลอกเลียนแบบสินค้าและบริการ</p> <p>2.4 ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ ชุมชนร่วมกันนำเอาอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าของที่ระลึกอย่างเหมาะสม เนื่องจากจุดเด่นของอำเภอปาย คือ การเป็นเมืองที่มีอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ไทใหญ่ที่โดดเด่น หากได้มีการวางแนวทางร่วมกันในการพัฒนาจะช่วยในการจรรโลงวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่ให้สืบทอดต่อไป</p> <p>2.5 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอำเภอปาย ควรที่จะให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสินค้าของที่ระลึกอย่างเหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันได้มีกลุ่มผู้ประกอบการเข้ามาครอบงำผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในอำเภอปายอย่างมาก ทำให้มีการให้ความหมายแก่สินค้าของที่ระลึกที่เปลี่ยนไป อีกทั้งยังนำเอารูปสัญลักษณ์ต่างๆ มาใช้เพื่อการท่องเที่ยวอย่างไม่เหมาะสม ทำให้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในระยะยาวได้</p> <p>2.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวปาย ควรให้ความสำคัญกับการเข้ามาของผู้ประกอบการที่เข้ามาแบบชั่วคราว เนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าว ขาดความรัก ความรู้ ความเข้าใจในอำเภอปายอย่างแท้จริง ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวไม่สามารถสะท้อนความเป็นปายออกมาผ่านสินค้าและของที่ระลึกที่ตนเองผลิตได้</p>

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
<p>2. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสินค้าของที่ระลึก สินค้าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)</p>	<p>2.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวในอำเภอปาย ควรร่วมมือกันในการกำหนดรูปแบบของสินค้าของที่ระลึก ได้แก่ จำนวนร้านค้า จำนวนสินค้า ประเภทของผลิตภัณฑ์ เพื่อแก้ไขปัญหาการล้นตลาดของสินค้าในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว เนื่องจากผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่เหมือนกัน</p> <p>2.8 ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมในครัวเรือนได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมสู่การพัฒนาสู่สินค้าของที่ระลึกประจำอำเภอ เช่น น้ำพริกคั่วทราย ถั่วเน่าแผ่น</p>
<p>3 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน</p>	<p>3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะวางแผนงานในการบำรุงรักษาพัฒนาสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงภูมิทัศน์ในพื้นที่ท่องเที่ยวให้เกิดความสวยงามน่าท่องเที่ยว</p> <p>3.2 ควรจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในองค์กรท้องถิ่นในแต่ละแห่งอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยในการรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งให้สวยงาม</p> <p>3.3 ควรผลักดันให้เกิดแผนพัฒนาของชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวให้ชุมชนช่วยดูแล ปกป้อง รักษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันของชุมชน อีกทั้งยังทำให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมและตรงกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง</p> <p>3.4 ควรส่งเสริมการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวให้ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องของนักท่องเที่ยว</p>

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
<p>3. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสินค้าของที่ระลึก สินค้าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)</p>	<p>3.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวในอำเภอปาย ควรร่วมมือกันในการกำหนดรูปแบบของสินค้าของที่ระลึก ได้แก่ จำนวนร้านค้า จำนวนสินค้า ประเภทของผลิตภัณฑ์ เพื่อแก้ไขปัญหาการล่มสลายของสินค้าในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว เนื่องจากผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่เหมือนกัน</p> <p>3.6 ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมในครัวเรือนได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมผู้การพัฒนาสู่สินค้าของที่ระลึกประจำอำเภอ เช่น น้ำพริกข้าวทราย ถั่วเน่าแผ่น</p> <p>3.7 ควรเสริมสร้างความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งผ่านป้ายสื่อความหมาย หรือไกด์ท้องถิ่น ซึ่งนอกจากจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นการสร้างงานแก่คนในชุมชนอีกด้วย</p> <p>3.8 การกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่อำเภอปายมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศิลปสถาปัตยกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ หากมีการเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปโดยขาดการควบคุม จะก่อให้เกิดความสูญเสียที่ไม่อาจสร้างทดแทนได้ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยวขึ้น ไม่ใช่เปิดหมดทุกพื้นที่</p> <p>3.9 ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการใช้ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในการช่วยรักษาสีเขียวและช่วยในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการในวงกว้างเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวสีเขียว ที่เน้นการท่องเที่ยวไปอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป</p> <p>3.10 ส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านจัดทำกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวให้กว้างขวาง เนื่องจากปัจจุบันการท่องเที่ยวในอำเภอปายได้แทรกซึมไปแทบทุกตำบล แต่กลุ่มแม่บ้านของชุมชนบางแห่งยังไม่เข้มแข็ง จึงยังไม่สามารถหาผลประโยชน์ร่วมที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ การส่งเสริมดังกล่าวจะช่วยให้อาชีพครัวเรือนมีรายได้มากขึ้นที่เกิดจากการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่ผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้น</p>

ตาราง 15 (ต่อ)

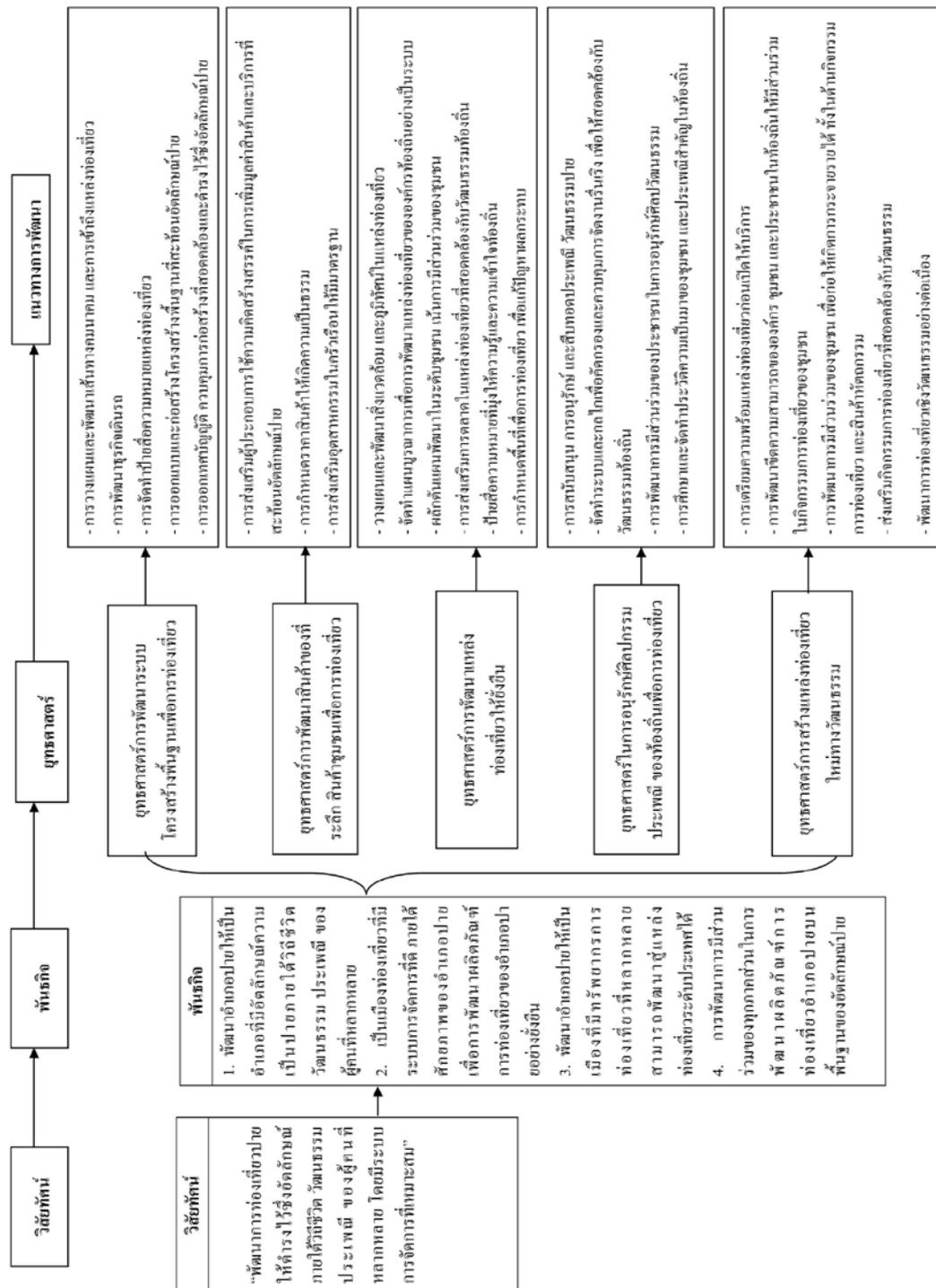
ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
<p>4. ยุทธศาสตร์ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว</p>	<p>4.1 ควรส่งเสริมและสนับสนุน การสืบทอดประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นปาย โดยปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์สืบทอด ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น</p> <p>4.2 ควรส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ รับรู้ถึงความสำคัญในการจัดงานประเพณีของชุมชนอย่างถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ดังกล่าว ได้อย่างถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชนร่วมกัน</p> <p>4.3 กำหนดเป็นนโยบายในการจัดการมหรสพ งานรื่นเริง ในงานประเพณีต่างๆ ห้ามไม่ให้มีการแสดงที่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม เช่น การแต่งกายต่อแหลมของนักแสดง ผู้เข้าร่วมงานทั้งที่เป็นคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว การภาษาที่ไม่สุภาพและขาดความเหมาะสมระหว่างการจัดงานมหรสพต่างๆซึ่งขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของท้องถิ่น</p> <p>4.4 การกำหนดหรือสร้างข้อบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทหน้าที่ โดยตรงร่วมกับพี่น้องประชาชน กำหนดเป็นข้อบัญญัติร่วมกัน ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นไว้ร่วมกัน</p> <p>4.5 ควรส่งเสริมให้องค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในพื้นที่ซึ่งได้แก่วัฒนธรรมอำเภอ วัฒนธรรมจังหวัด ในการช่วยกันควบคุมดูแล ประเมินผล แก้ไขปรับปรุง การจัดงานกิจกรรมประเพณีต่างๆ</p> <p>4.6 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการรวบรวมประวัติความเป็นมาของงานพิธีกรรม งานประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น จากคำบอกเล่าของปราชญ์ประจำหมู่บ้าน เพื่อให้เป็นลายลักษณ์อักษรและเพื่อกำหนดรูปแบบวัฒนธรรม ประเพณี ที่ถูกต้องตามแบบแผนเดิม</p>

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
<p>5. ยุทธศาสตร์ในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ทางวัฒนธรรม</p>	<p>5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรที่จะเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ก่อนที่จะมีการเปิดพื้นที่ได้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรจะมีการเตรียมความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่การจัดเตรียมสิ่งบริการในพื้นที่ ความพร้อมของสิ่งบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบการคมนาคม ที่พักแรม ร้านอาหาร และข้อมูลการท่องเที่ยว เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ในการที่จะไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว</p> <p>5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทางด้านบุคลากรการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เช่น ผู้นำทาง มัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก และผู้ให้บริการการท่องเที่ยวอื่น ๆ ก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น และการมีบุคลากรการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ยังสามารถช่วยลดปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อีกด้วย เพราะบุคลากรการท่องเที่ยวเป็นผู้ที่สามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวได้ดีที่สุด รวมทั้งจะเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด</p> <p>5.3 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ควรจะช่วยกระจายรายได้ให้แก่ประชาชนในวงกว้าง ในปัจจุบันรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวจะกระจุกตัวอยู่เฉพาะชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจึงควรมีการกระจายรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาการผลิตสินค้าเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนที่ไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย เช่น การส่งเสริมการผลิตสินค้าหัตถกรรม การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในท้องถิ่น</p>

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
5. ยุทธศาสตร์ในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ทางวัฒนธรรม (ต่อ)	<p>5.4 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวควรทำอย่างเหมาะสมและคำนึงถึงความเป็นชุมชน پایโดยการสอบถามความเห็นชอบและความร่วมมือ สนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นว่า กิจกรรม งานประเพณีใดบ้างที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมได้และรูปแบบการนำเสนอ นั้นจะมีรูปแบบอย่างไรที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในความรู้สึกของเจ้าของประเพณี เพราะกิจกรรมในลักษณะนี้ควรจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มากกว่าที่จะเป็นกิจกรรมที่สร้างความตื่นตาตื่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียว</p> <p>5.5 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอป่าข่อยให้ต่อเนื่องตลอดปี จึงควรที่จะเริ่มต้นที่ความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ในการระดมความคิดเห็นเพื่อการคัดเลือก ค้นหา และกำหนดรูปแบบของกิจกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสมกับสภาพสังคม วัฒนธรรมของชุมชน นำมาสู่การรื้อฟื้น กิจกรรม งานประเพณีต่างๆ ให้ถูกต้องและเหมาะสม</p>

ภาพ 189 สรุปรูปยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา